

GRUNDTOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

23. januar 2009
J.nr. 2504/1226-0001
Ref. pen/ann

Side 1/5

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om angivelse af energirelaterede produkters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede vareoplysninger (omarbejdet) (energimærkningsdirektivet)

KOM(2008)778 endeligt, af 19.11.2008

Notatet er ligeledes oversendt til Enerkipolitisk udvalg

1. Resumé

Kommissionen har den 19. november 2008 fremsat forslag til omarbejdning af energimærkningsdirektivet. Forslaget indebærer en udvidelse af direktivets anvendelsesområde til også at omfatte energirelaterede produkter og indeholder desuden skærpede bestemmelser vedr. kontrol og håndhævelse. Herudover opstiller forslaget krav til offentlige indkøb om overholdelse af de minimumspræstationskrav, som vil blive fastsat. Forslaget har endnu ikke været behandlet i Rådet.

2. Baggrund

Kommissionen har den 19. november 2008 fremlagt et forslag til et omarbejdet rammedirektiv, som tager udgangspunkt i det eksisterende rammedirektiv for energimærkning af husholdningsapparaters energi- og ressourceforbrug. Omarbejdningen medfører primært, at direktivets anvendelsesområde udvides til at omfatte alle energirelaterede produkter og dermed bringes i overensstemmelse med forslaget til den ændring af Eco-designdirektivet, som opnåede generel indstilling på energirådsmødet den 8. december 2008 og som fastsætter minimumseffektivitetskrav til energirelaterede produkter. Forslaget til Eco-designdirektivet skal herefter oversendes til Europa-Parlamentet.

Det omarbejdede rammedirektiv for energimærkning indgår som et element i Kommissionens forslag til en handlingsplan for bæredygtig produktion, bæredygtigt forbrug og bæredygtig industripolitik, som blev fremsat den 16. juli 2008. Formålet med handlingsplanen er i EU og på internationalt plan i øvrigt at fremme bæredygtigt forbrug og produktion samt støtte bæredygtige produktionspolitikker.

Dette notat omhandler alene omarbejdningen af energimærkningsdirektivet.

3. Hjemmelsgrundlag

Rammedirektivet, der foreslås ændret, har hjemmel i artikel 95 (indre marked) og vedtages efter proceduren i EF-traktatens artikel 251 om fælles beslutningstagen.

4. Nærhedsprincippet

Hvis det overlades til de enkelte medlemslande at fastsætte obligatoriske nationale mærkningsordninger for produkter, vil der være risiko for forskelligartede nationale bestemmelser og procedurer, som ikke stemmer overens på tværs af landegrænserne inden for EU. Dette vil skabe barrierer for varernes frie bevægelse indenfor Fællesskabet og skabe unødige omkostninger for erhvervslivet.

Handling på fællesskabsniveau er derfor den bedste måde at opnå forslagets mål, hvis det skal sikres, at kravene til de markedsførte produkter er de samme i alle medlemslande. Derved vil den frie bevægelighed af varer inden for Fællesskabet også blive sikret. I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør tiltag for energirelaterede produkter derfor gennemføres på fællesskabsniveau.

5. Formål og indhold

Formålet med omarbejdningen er at udvide den gruppe af produkter, som omfattes af fælleseuropæiske bestemmelser i henhold til rammedirektivet. Herved tilbydes slutbrugeren et bredere sortiment af produkter, hvor der via obligatorisk mærkning gives information om produkternes energiforbrug mv. Dette gør det muligt at anvende energieffektiviteten som en beslutningsparameter ved indkøb. Herved kan forbrugerne der efterspørger enerieffektive produkter sikres et mere oplyst valg.

Ændringen indebærer, at dækningsområdet ændres fra alene at være husholdningsapparater til at være energirelaterede produkter. Energirelaterede produkter omfatter husholdningsapparater, andre energiforbrugende produkter og produkter, som ikke forbruger energi, men som, når de anvendes, har betydning for energiforbruget. Som eksempel på ikke-energiforbrugende produkter, der kan omfattes af et ændret direktiv, nævner Kommissionen vinduer. Anvendelsesområdet kommer hermed til at omfatte både husholdnings-, handels- og industrisektoren.

Ligesom det er tilfældet i eco-designdirektivet, er transportmidler undtaget i ændringsforslaget, fordi deres energieffektivitet og miljøbelastning reguleres gennem andre EU-initiativer.

Forslaget fastsætter medlemsstaternes ansvarsområder, og der indsættes nye bestemmelser om kontrol med efterlevelse af direktivet. Håndhævelse af direktivet forstærkes, og der indsættes bestemmelser om samarbejde og udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne. Desuden forpligtes medlemsstaterne til hvert 2. år at rapportere deres indsats for håndhævelse til Kommissionen. Dette svarer til de bestemmelser, som er indeholdt i eco-designdirektivet.

Forslaget indeholder desuden en bestemmelse om, at offentlige indkøbere ikke må indkøbe produkter, som ikke opfylder de minimumspræstationskrav, der fastsættes i gennemførelsesforanstaltningen for den pågældende produktgruppe, ligesom medlemsstaterne ikke må indføre incitamenter til indkøb af produkter, som ikke opfylder kravene.

For at gøre lovgivningen mere smidig ændres direktivet således, at gennemførelsesbestemmelserne kan fastsættes i forordninger eller kommissionsbeslutninger i stedet for i direktiver.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har på nuværende tidspunkt endnu ikke udtalt sig om forslaget til omarbejdning af energimærkningsdirektivet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget medfører, at lov nr. 450 af 31. maj 2000 om fremme af besparelser i energiforbruget skal ændres, således at den ikke kun omfatter husholdningsapparater, men udvides til at omfatte energirelaterede produkter.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Omarbejdningen af energimærkningsdirektivet betyder, at antallet af de produkter som omfattes af gennemførelsesforanstaltninger vil blive udvidet fra de nuværende 7 produktgrupper. Principielt er der ingen øvre grænse for hvor mange produktgrupper, der kan blive omfattet, men på det foreliggende grundlag forventes mellem 20 og 30 produktgrupper omfattet. Gennemførelsesforanstaltningerne, vil for hvert enkelt produktgruppe medføre øget aktiviteter for det offentlige ved fastsættelse af mærkningskrav samt markedsovervågning og kontrol af overholdelse af de fastsatte krav. Desuden vil der være behov for information om mærkningsordningen både overfor producenter, detailhandel og forbrugere.

Det forventes, at der i vid udstrækning vil blive tale om energimærkning af de samme produkter, som omfattes af foranstaltninger i henhold til Eco-designdirektivet. Der vil derfor være mulighed for en synergi i myndighedsarbejdet. Dette er der allerede i et vist omfang taget hensyn til ved en omdisponering af den såkaldte energireserve til dækning af de omkostninger, som følger af lov nr. 308 af 30. april 2008 om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (Ecodesign-loven). En udredning af de samlede statsfinansielle omkostninger, som følge af omarbejdningen af dette direktiv, samt de seneste ændringer i Eco-designdirektivet, set i lyset af de forudsatte synergieffekter er komplekst og skal analyseres nærmere.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser, idet det alene sætter rammerne for, hvordan der efterfølgende kan udstedes gennemførelsesforanstaltninger i form af krav om mærkning og oplysning om produkters energi- og ressourceforbrug for energirelaterede produkter, som har betydning for energiforbruget, når de anvendes.

Faktiske samfundsøkonomiske konsekvenser kan først vurderes i forbindelse med konkrete gennemførelsesforanstaltninger.

Erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne

Producenter af energirelaterede produkter, der vil blive omfattet af gennemførelsesforanstaltninger i henhold til forslaget, skal sikre, at deres produkter overholder forslagets bestemmelser, samt dokumentere dette. Det vil betyde administrative byrder for disse producenter. Byrdernes omfang vil imidlertid afhænge af udformningen af gennemførelsesforanstaltningerne.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Kommissionens konsekvensanalyse viser, at forslaget, forudsat der efterfølgende vedtages gennemførelsesforanstaltninger, vil medføre reduktioner i energiforbruget for de produkter, der vedtages gennemførelsesforanstaltninger for. Kommissionen vurderer, at besparelserne, som kan opnås med det udvidede anvendelsesområde kan beløbe sig til en reduktion i CO₂-emissionen på 78 mio. ton i 2020 for hele EU. Det vil have en positiv indvirkning på miljøet og beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU som helhed. Omfanget af indvirkningen vil være afhængig af omfanget og karakteren af de gennemførelsesforanstaltninger, der vedtages i medfør af det omarbejdede energimærkningsdirektiv.

Konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, sundhed og forbrugerbeskyttelse

Forslaget forventes at være til gavn for danske virksomheders konkurrenceevne og vil derigennem have positive konsekvenser for beskæftigelsen.

9. Høring

Forslaget blev sendt i ekstern høring den 10. december 2008 med svarfrist den 8. januar 2009. Der er modtaget høringssvar fra 3F og Advokatrådet, som støtter forslaget og ikke har kommentarer i øvrigt. Desuden er der indkommet høringssvar fra Dansk Energi, Dansk Erhverv og Forbrugerrådet.

CO₂ reduktion

Dansk Energi pointerer, at energibesparelser på længere sigt vil medføre CO₂ besparelser, men at energibesparelserne umiddelbart ikke vil have konsekvenser for CO₂, da elforbruget til de omfattede produktgrupper er omfattet af kvoteordningen. Man skal derfor overfor forbrugerne være varsom med at signalere, at de energibesparende produkter vil medføre CO₂ reduktioner.

Definitioner

Dansk Energi og Dansk Erhverv ønsker at anvendelsesområdet gøres klarere, således at det er lettere at vurdere om et produkt falder ind under definitionen 'energirelaterede produkter', og om det har tilstrækkeligt forbedringspotentiale til at være omfattet af direktivet. Dansk Erhverv foreslår at der i direktivet skal være udtømmende produktlister, som der lægges op til ved revisionen af RoHS og WEEE direktiverne.

Forbrugerrådet ønsker, at man i direktivet anvender ordet 'forbruger' i stedet for 'slutbruger', da det er forbrugerne, der er de endelige modtagere.

Energimærket og forbrugerinformation

Forbrugerrådet argumenterer for, at man skal fastholde A-G skalaen for energimærket, idet denne er velkendt af forbrugeren, og budskabet 'køb A' er klart og nemt at formidle. Samtidig fremføres det, at der skal stilles krav om, at de oplysninger, der skal være på produkterne i butikken, også skal være tilgængelige ved fjernsalg, på internettet og i reklamer. Endelig foreslår Forbrugerrådet, at det præciseres, hvor ofte medlemslandene skal afholde oplysningskampagner. Dansk Erhverv henstiller, at det præciseres, at leverandørerne gratis skal stille både etiketter og datablade til rådighed for forhandlerne. Dansk Energi foreslår at der af etiketten skal fremgå omkostninger til drift af det pågældende apparat.

Offentlige indkøb

Dansk Energi mener, det skal præciseres, at det offentlige er forpligtet til at købe produkter i den bedste kategori.

Overvågning og kontrol

Forbrugerrådet foreslår, at det af direktivet skal fremgå eksplicit, at medlemslandene skal gennemføre deciderede produkttest.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen. Regeringen er enig med Kommissionen i, at energimærkning er et vigtigt middel til at oplyse slutbrugere om produkters energiforbrug/effektivitet, således at dette kan indgå som en parameter i et kvalificeret valg ved køb af nye produkter. Regeringen er derfor i udgangspunktet positivt indstillet overfor Kommissionens forslag til omarbejdning af rammedirektivet for energimærkning og standardiserede vareoplysninger, således at energirelaterede produkter bliver omfattet. Regeringen ønsker i den forbindelse at bibeholde den nuværende A-G skala. Mere detaljeret holdning vil blive fastlagt, når de statsfinansielle og administrative konsekvenser af forslaget er fastlagt.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har endnu ikke været drøftet i rådsregi.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.